

**Інформаційна довідка**  
**щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального**  
**процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку**  
**кримінального провадження стосовно підприємств оборонно-**  
**промислового комплексу в умовах воєнного стану»**  
*(реєстр. № 13423-2 від 11.07.2025 р.)\**

***Анотація.** В інформаційній довідці щодо альтернативного законопроекту (реєстр. № 13423-2), яким пропонується запровадити особливості кримінального провадження стосовно підприємств оборонно-промислового комплексу в умовах воєнного стану, розглянуто його положення на предмет потенційних ризиків правозастосування.*

***Ключові слова:** кримінальне провадження, воєнний стан, підприємства оборонно-промислового комплексу, оборонні закупівлі, Генеральний прокурор.*

**Вступна частина.**

Важливість розвитку оборонно-промислового комплексу і вчасного виконання оборонних замовлень є беззаперечною. Зважаючи на запроваджений в Україні військовий стан, надання деяких преференцій суб'єктам оборонно-промислового комплексу є доцільним і об'єктивним. Разом із тим, кримінально-правова сфера і реалізація завдань кримінального провадження потребують обережного підходу до запровадження тих чи інших виключень. Вони є доволі чутливими до корупційних та дискримінаційних норм. Відмова від кримінального переслідування осіб, винних у вчиненні кримінальних правопорушень, повинна ґрунтуватись на вагомих аргументах.

Розглядуваний законопроект є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу» реєстр. № 13423 від 25.06.2025, в якому поєднано зміни до кримінального і кримінального процесуального законів. Щодо його положень Дослідницькою службою висловлені відповідні пропозиції і направлені до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності. Частина з них щодо здійснення кримінального провадження відносно службових осіб підприємств оборонно-промислового комплексу врахована у цьому законопроекті.

За результатами проведеного дослідження пропонованих змін до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) доцільно зазначити наступне.

**Основна частина.**

Метою законопроекту визначено «надання додаткових гарантій захисту від незаконного кримінального переслідування службових осіб підприємств, що є виконавцями державних контрактів (договорів) з оборонних закупівель, та навпаки забезпечення повноти, оперативності та ефективності досудового розслідування кримінальних правопорушень у цій сфері». Вказану мету пропонується досягнути шляхом запровадження особливостей процедури

кримінального провадження стосовно службових осіб підприємств оборонно-промислового комплексу, вчинення деяких процесуальних дій у кримінальному провадженні лише Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора) або за його погодженням (дорученням).

У назві законопроекту вказано на «удосконалення порядку кримінального провадження стосовно підприємств оборонно-промислового комплексу в умовах воєнного стану». Проте, КПК України не виокремлює кримінальне провадження стосовно вказаного суб'єкта. Тому удосконалювати неіснуючий порядок є некоректним.

У пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що він є похідним від проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу», яким передбачається порядок формування Переліку підприємств оборонно-промислового комплексу». Проте, формування такого переліку не є безумовним приводом до особливих умов кримінального провадження.

Позитивним у законопроекті є уникнення виключного процесуального контролю Генерального прокурора (особи, що виконує обов'язки Генерального прокурора) в таких провадженнях, зокрема щодо повідомлення підозри (частина п'ята статті 616-1 КПК у редакції законопроекту), що становило би ризики нівелювання системності притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у корупційних (пов'язаних з корупцією) правопорушеннях: НАБУ→САП→ВАКС. Проте, внесення відомостей про кримінальні правопорушення службових осіб підприємств оборонно-промислового комплексу до Єдиного реєстру досудових розслідувань лише Генеральним прокурором (особою, що виконує обов'язки Генерального прокурора) та погодження з ним ряду процесуальних дій, зокрема й слідчих (розшукових) дій залишаються загрозою процесуальній незалежності НАБУ і САП та становлять ризики реалізації завдань кримінального провадження.

Попри уточнення у назві статті 616-1 КПК та її першій частині (в редакції законопроекту) стосовно службових осіб юридичних осіб, віднесених до Переліку підприємств оборонно-промислового комплексу, в частині другій цієї статті йдеться про внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань лише відомостей, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення службовими особами юридичних осіб, тоді як згідно частини восьмої статті 214 КПК відомості про юридичну особу, щодо якої можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру, вносяться слідчим або прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

В абзаці першому частини третьої статті 616-1 КПК вживаються терміносистеми і мовні звороти «перед прийняттям процесуальних та судових рішень в межах досудового розслідування», що є не коректним, з огляду на те, що процесуальними рішеннями є всі рішення органів досудового розслідування, прокурора, слідчого судді, суду (частина перша статті 110

КПК), а судовими рішеннями – ухвали, постанови, вирокі суду (судді) (частина друга статті 110 КПК).

Згідно частини п'ятої статті 246, статей 247, 249 КПК слідчий суддя уповноважений на розгляд клопотань щодо проведення передбачених КПК негласних слідчих (розшукових) дій, наприклад: дозвіл на втручання у приватне спілкування (стаття 258 КПК), моніторинг банківських рахунків (стаття 269-1 КПК). Тому, незрозумілим є позбавлення слідчого судді в абзаці другому частини четвертої статті 616-1 (в редакції законопроекту) права на розгляд клопотань про застосування негласних слідчих (розшукових) дій.

Пропоновані зміни щодо повідомлення про відповідні процесуальні дії (внесення відомостей до ЄРДР, застосування запобіжних заходів) Міністерства оборони України не утворюють правову визначеність у розмежуванні таких повідомлень Генеральним прокурором, слідчим суддею і судом.

Положення законопроекту щодо набрання чинності не узгоджуються з позицією Конституційного Суду України, який у Рішенні від 15 квітня 2020 року № 2-р(П)/2020 відзначив, що в контексті принципу верховенства права важливим є встановлення при внесенні змін до законодавства розумного часового проміжку між офіційним оприлюдненням закону і набранням ним чинності.

#### **Висновок.**

Проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку кримінального провадження стосовно підприємств оборонно-промислового комплексу в умовах воєнного стану» (реєстр. № 13423-2 від 11.07.2025 р.), попри уточнення і урахування окремих пропозицій, наданих Дослідницькою службою до законопроекту № 13423, містить деякі неточності і неузгодженості, положення, що вказують на правову невизначеність, що свідчить про перешкоди у його правозастосуванні і реалізації завдання із створення додаткових гарантій для діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу та безперебійного виконання державних контрактів (договорів) з оборонних закупівель.

*Дослідницька служба  
Верховної Ради України*

*\*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*